

TETRASYNTHESIS:

Μια γενική μεθοδολογία τεσσάρων σταδίων

Απόσπασμα από το άρθρο του Στέφανου Μιχιώτη

“The Significance of Archetypes and the Use of Narratives in Knowledge, Change, and Strategy”,
International Journal of Knowledge, Culture and Change Management, 2006

Το ένα γίνεται δύο, τα δύο γίνονται τρία και από το τρίτο επιστρέφει το ένα σαν τέταρτο.

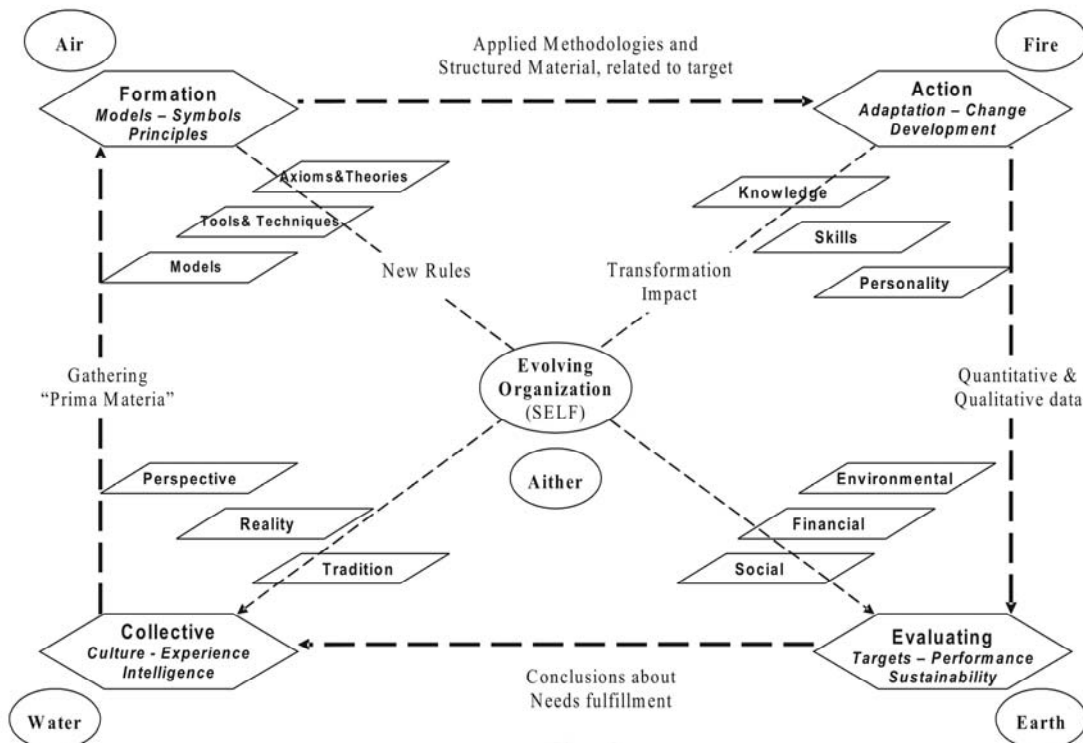
(Το αξίωμα της Μαρίας)

Το μοντέλο **Tetra-Synthesis** έχει σκοπό την υποστήριξη των *εξελισσόμενων με τη μάθηση οργανισμών* και τη βελτίωση των προϊόντων και υπηρεσιών τους. Αποτελεί ένα σύστημα διαχείρισης της γνώσης που αποκομίζουν από την καθημερινότητά τους, καταγράφοντας τις εμπειρίες και επαληθεύοντας τις θεωρίες και πρακτικές τους.

Έτσι, δεν λειτουργεί σαν ένα κλειστό σύνολο άκαμπτων διαδικασιών και κανόνων, η τήρηση των οποίων εξασφαλίζει την επιτυχία, αλλά περισσότερο σαν αποθετήριο – εργαλειοδοτήριο ποικίλων τεχνικών και μεθοδολογιών, που επιλέγονται από τον σύμβουλο – *facilitator* – εκπαιδευτή, ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του ίδιου, του αντικειμένου και του πεδίου εφαρμογής.

Το μοντέλο αποτελείται από **τέσσερα Στοιχεία**, έκαστο των οποίων αποτελείται από **τρία Δομικά συστατικά**, καθώς και από έναν **Πέμπτο Πόλο**, στο κέντρο του. Τα τέσσερα Στοιχεία και τα δώδεκα Δομικά συστατικά του συστήματος έχουν ως εξής:

- ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ (Κουλτούρα - Παράδοση, Εμπειρία - Πραγματικότητα, Ευφυΐα - Προοπτική)
- ΠΡΟΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗ (Μοντέλα, Εργαλεία και Τεχνικές, Αξιώματα και Θεωρίες)
- ΔΡΑΣΗ (Προσαρμογή, Αλλαγή, Ανάπτυξη = Μετασχηματισμός)
- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (Στόχων, Απόδοσης, Βιωσιμότητας σε Οικονομικό, Κοινωνικό και Περιβαλλοντικό επίπεδο)

Ανάμεσα στα τέσσερα Στοιχεία αναπτύσσεται δεξιόστροφη **ροή** , που απεικονίζει τη διαδοχή (αλληλουχία) και τη κατεύθυνση χρήσης των εξαγομένων των καταστάσεων.

Η αξιοποίηση αυτή είναι σημαντική για τη λειτουργία του συστήματος. Έτσι:

- η πηγή έχει αξία εάν τα «ύδατά» της συλλέγονται και αξιοποιούνται,
- η μέθοδος είναι χρήσιμη μόνο εάν εφαρμόζεται,
- τα δεδομένα είναι άχρηστα εάν δεν αξιολογούνται και
- τα συμπεράσματα είναι ολέθριο εάν δεν ξαναγυρίζουν στη «πηγή».

Η δεξιόστροφη ροή απεικονίζει την αλληλουχία των μεταβάσεων ανάμεσα σε αρσενικά (Αήρ-Νόηση, Πυρ-Διαισθητική Δράση) και θηλυκά Στοιχεία (Γη-Αισθήσεις, Ύδωρ-Συναισθήματα-Συλλογικό Ασυνείδητο). Εάν όμως θεωρήσουμε τη ροή αριστερόστροφα, τότε απεικονίζει την ικανότητα (δύναμη) κάθε Στοιχείου να προσλαμβάνει επιτυχώς το περιεχόμενο του προηγούμενου του. Έτσι, η Προτυποποίηση αντιστοιχεί στη *Δύναμη Συλλογής και Σύνθεσης*, η Δράση στη *Δύναμη Μετασχηματισμού*, η Αξιολόγηση στη *Δύναμη Αποτύπωσης* και η Συλλογικότητα στη *Δύναμη Ενσωμάτωσης*.

Υπάρχει μια εμφανής αντιστοίχιση των Στοιχείων και των λειτουργιών του συστήματος με τις τέσσερις ψυχολογικές λειτουργίες του ανθρώπου (κατά Jung), καθώς και με τα τέσσερα στοιχεία της φύσης (κατά Εμπεδοκλή και Αριστοτέλη):

Στοιχείο συστήματος	Λειτουργία συστήματος	Ψυχολογική λειτουργία	Φυσικό στοιχείο
Συλλογικότητα	Περιβάλλον - Πηγή	Συναισθήματα	Ύδωρ
Προτυποποίηση	Σχεδίαση	Νόηση	Αήρ
Δράση	Υλοποίηση	Διαίσθηση	Πυρ
Αξιολόγηση	Συμπέρασμα	Αισθαντική Αντίληψη	Γη

Οι δύο διαγώνιες σχέσεις έχουν την έννοια του ζητούμενου αποτελέσματος και όχι της απ' ευθείας μεταβάσεως και συνθέτουν τρόπο τινά τα δύο ζεύγη αντιθέτων. Έτσι, συμβάλλουν στο σκοπό του Learning Organization (Εξελισσόμενου δια της Μαθήσεως Οργανισμού), ο οποίος με τη γνώση αξιολογεί την επίδραση των μετασχηματισμών στο σύνολο και επαναπροσδιορίζει τους κανόνες λειτουργίας.

Η διαδικασία του Organizational Learning αποδίδεται με την ευθύγραμμη κίνηση, οπότε ο συνδυασμός της με τη περιστροφική της ροής, συνθέτει την σπειροειδή πορεία της εξέλιξης (Ανέλιξη).

Ο Πέμπτος Πόλος, εν είδει *πεμπτουσίας*, είναι η σκοπιμότητα του όλου μοντέλου, καθότι αναδεικνύει τον χαρακτήρα αυτού, απορροφά και ανασυνθέτει τη συσσωρευόμενη από τη λειτουργία του γνώση, υπηρετώντας το στόχο του Learning Organization (αντίστοιχη ψυχολογική ορολογία: Self)

Όπως προαναφέρθηκε, η «συνταγή» αυτή είναι μοναδική κάθε φορά, υπακούει όμως σε ενιαία λογική. Κρίσιμη εδώ είναι η επιλογή κάθε φορά του κατάλληλου «μίγματος», της κατάλληλης δηλαδή «συνταγής» (πχ τρόποι συλλογής του αδόμητου συλλογικού υλικού, συνδυασμός τεχνικών και εργαλείων της μεθοδολογίας, συστήματα αξιολόγησης, τρόποι μετάδοσης - κοινωνικοποίησης των συμπερασμάτων), προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες της συγκεκριμένης εφαρμογής.